

Remissyttrande: Förslag om höjd jämförelseränta för ränteförmån inför budgetpropositionen 2024

Finansförbundet, som är Sveriges största fackliga organisation inom bank- och finansbranschen med omkring 25 000 yrkesverksamma medlemmar, avstyrker förslaget om att införa höjd jämförelseränta för ränteförmån.

En höjd jämförelseränta för ränteförmån riskerar att påverka både företagen och de finansanställdas privatekonomi på ett negativt sätt. Detta samtidigt som de flesta medarbetare inom finansbranschen får reallönesänkningar givet den höga inflationen.

Förslaget försämrar även möjligheterna att rekrytera ny kompetens till en redan hårt konkurrensutsatt bransch samt minskar incitamenten för nuvarande medarbetare att stanna kvar inom branschen. Detta samtidigt som tonläget och hoten från kunderna ökar i takt med prisstegringen i samhället, vilket går ut över de finansanställdas arbetsmiljö och välbefinnande.

Två möjliga scenarier

Under stycket ”Effekter för företagen” i remisspromemorian, öppnar utredaren upp för två möjliga scenarier.

Det första scenariot innebär att företagen inte gör någon åtgärd med anledning av höjningen av förmånsvärdet. Det högre förmånsvärdet innebär högre skatt för den anställde och dessutom får företaget betala högre arbetsgivaravgift på det högre förmånsvärdet.

I det andra scenariot väljer företagen att höja räntan på lånen de erbjuder sina anställda. Om detta sker undviks förmånsbeskattning helt eller delvis. Istället får den anställde betala högre ränta och företaget får en lägre eller ingen höjning av arbetsgivaravgiften.

Konsekvenser för de anställda inom finansbranschen

Båda scenarierna ovan innebär ökade kostnader för de anställda. Detta kommer att medföra en försämrad privatekonomi, en ansträngd arbetsmiljö och svårigheter att rekrytera medarbetare till finansbranschen.

Den ekonomiska situation som Sverige befunnit sig i sedan en tid, med hög inflation och kraftiga reallönesänkningar, har påverkat även de anställda inom finansbranschen negativt. Många anställda, även i finansbranschen, befinner sig i en mycket ansträngd ekonomisk situation. Det bör i sammanhanget påpekas att finansanställda ofta inte har höga löner: löneläget för några av de vanligaste yrkeskategorierna ligger ungefär mellan 27 000 och 37 000 kronor i månaden. För många av dessa individer – och naturligtvis för

andra inom branschen - är ränteförmänen en viktig del för att få privatekonomin att gå ihop.

Det är direkt ansvarslöst att vid denna tidpunkt - där verkligheten för de flesta finansanställda är att de fått försämrad köpkraft straffa dem med en extra skatt riktad endast mot dem.

Ökad stress och press bland de anställda

Enligt Stressrapporten (Finansförbundet 2023) upplever fem av tio medlemmar att stress och press är ett arbetsmiljöproblem. Hög arbetsbelastning och slimmade organisationer med för få anställda i kombination med svårigheterna att rekrytera är några av orsakerna till stressen på arbetsplatserna. 25 procent av Finansförbundets medlemmar anger den ökade oron i samhället som en anledning till ökad press på jobbet.

Förtroendevalda vittnar om att kunder lägger skulden på bankanställda när de inte längre klarar av att finansiera sin privatekonomi och att påhopp och hårda ord är vanligt förekommande i de situationerna.

Att så gott som dagligen möta frustrerade kunder som hotar med olika repressalier om de inte beviljas lån med lägre ränta leder till en ansträngd arbetsmiljö med ökad risk för sjukskrivningar på grund av psykisk ohälsa.

Att i ett sådant läge öka beskattningen på de anställda riskerar att ytterligare öka stressen och pressen hos befintliga medarbetare, dels genom att den egna privatekonomin försämras, dels genom ökade svårigheter att rekrytera och bibehålla befintlig personal.

Svårare att rekrytera medarbetare till finansbranschen

Försämrade personalförmåner genom ökad beskattning gör det svårare att rekrytera ny personal till finansbranschen, samt behålla befintliga medarbetare. Detta drabbar både företagen och de anställda.

Enligt förtroendevalda i Finansförbundet är det svårt att rekrytera nya medarbetare till branschen. Vakanser tillsätts inte och att det kan ta upp till ett år att rekrytera ny kundtjänstpersonal samt privat- och företagsrådgivare.

Under tiden som rekryteringen pågår fördelas ofta den vakanta tjänstens arbetsuppgifter på befintliga medarbetare, vilket i praktiken leder till att medarbetaren arbetar mera än en heltidstjänst. Situationen blir ofta ohållbar över tid och leder till psykisk ohälsa och sjukskrivningar på grund av stress och utmattning.

Att försämra personalförmånerna genom att införa en höjd jämförelseränta för ränteförman riskerar att ytterligare försvåra rekryteringen av nya medarbetare till finansbranschen. Det innebär en konkurrensnackdel för företagen samtidigt som det förvärrar en redan ansträngd arbetsmiljö för befintliga medarbetare.

Konsekvenser för företagen inom finansbranschen

Förslaget om höjd jämförelseränta för ränteförman påverkar de företag som erbjuder förmånliga lån till sina anställda. Förslaget förväntas grovt räknat påverka runt 1 000 företag, där de största effekterna uppstår för större företag inom finanssektorn.

Höjt förmånsvärde innebär att arbetsgivaren får ökade kostnader för de arbetsgivaravgifter som betalas på förmåner. Det innebär att kostnadsökningen primärt drabbar företagen inom finansbranschen.

Finansbranschen betalar mest i bolagsskatt

Förslaget avser att öka beskattningen på den bransch som redan betalar allra mest i bolagsskatt, vilket i sig är orimligt. År 2022 infördes riskskatt för kreditinstitut vilket inte var något annat än en straffskatt på finanssektorn. Två år senare vill regeringen återigen införa en skatt som direkt riktar in sig på samma bransch, nämligen finansbranschen och dess medarbetare. Detta faller på sin egen orimlighet.

Lite pengar till staten men stor effekt på företagen och de anställda

I promemorian under stycket offentligfinansiell effekt visar beräkningarna att en höjd jämförelseränta för ränteförmån kommer att generera 0.13 miljarder kronor till staten år 2024. Från år 2025 och framåt stiger summan till 0.25 miljarder kronor.

Förslaget ger förhållandevis lite pengar till statskassan samtidigt som den negativa effekten på företagen och medarbetarna inom finansbranschen blir desto större. Att öka intäkterna till staten genom att specifikt beskatta en bransch och dess medarbetare är varken rättvist eller seriöst.

Att öka inflödet till statskassan kan omöjligt vara en uppgift för finansbranschen och dess medarbetare. Ska intäkterna till staten öka behöver samtliga branscher vara med och bidra och inte, som i det här fallet, enbart finansbranschen och dess medarbetare.

Förslag på lösningar

Om skatteintäkterna till statskassan ska öka framöver behöver en transparent och rättvis översyn av skattesystemet göras samtidigt som utflödet i form av bland annat bedrägerier och skattefusk bekämpas. En sådan skatteöversyn bör inkludera andra branscher som i dagsläget betalar betydligt mindre i skatt än finansbranschen, exempelvis internationella företag som genom olika skatteplaneringar väljer att betala skatt i lågskatteländer, så kallade skatteparadis.

Att till synes slumpmässigt välja ut en redan högt beskattad bransch, som av diffusa och svårmotiverade skäl, ska betala ytterligare i skatt riskerar att urholka legitimiteten för skattesystemet.

Ulrika Boëthius

Förbundsordförande Finansförbundet

Marie Löök Birgersson
Viktor Källqvist

Föredragande